

جلسه اول

🔗 موضوع: آشنایی با نویسنده و کتاب

🔗 مدرس: حجت الاسلام و المسلمین **محمد رضا فلاح شیروانی**

🔗 مقرر: سرکار خانم **زهرا حائری**

📌 درباره نویسنده

مرحوم آقای شاه‌آبادی^(۱) از اساتید محبوب امام خمینی^(۲) بودند که طبق نظر برخی اساتید حتی جایگاه علمی بالاتری نسبت به آقای عبدالکریم حائری شیرازی داشتند. و عمق نگاه و بصیرت خاص سیاسی از ویژگی‌های بارز ایشان بود. وی متولد ۱۲۵۴ هجری شمسی در اصفهان و متوفی ۱۳۲۸ هجری شمسی در تهران بوده و ۷۴ سال عمر کردند. پس از تحصیل و تدریس علم دین در شهرهایی چون اصفهان، تهران، نجف و قم در سال ۱۳۲۰ هجری شمسی به تحریر کتاب **شذرات المعارف** پرداختند.

🔗 آشنایی با کتاب

عنوان "**شذرات المعارف**" به معنای مرواریدهای پراکنده است که در واقع به یادداشت‌های پراکنده ای که کلیت کتاب را شکل داده، اشاره دارد.

کتاب از ۶ شذره یا بخش و ۳ پیوست و ۱۷۷ معرفت بطور کلی تشکیل شده است. که شذره‌ی اول به توضیح مرام اسلام و فقدان علم و عمل نسبت به آن، و شذره‌ی دوم به توضیح سیاست عده و سیاست عده، و شذره سوم و چهارم به شرح حقوق ۳۰ گانه‌ی برادری، و شذره‌ی پنجم به توصیف مرگ و آخرت، و در نهایت شذره‌ی ششم به تبیین فطرت می‌پردازد.

محتوای کلی کتاب به تحلیل و تبیین وجوب حکومت اسلامی و چگونگی اصول و نحوه‌ی زندگی در سایه‌ی آن می‌پردازد. می‌توان گفت بدلیل ارتباط مداوم امام خمینی^(۳) با آقای شاه‌آبادی^(۴) بخصوص در اواخر عمر، شاکله انعقاد حکومت جمهوری اسلامی ایران، در ذهن امام خمینی^(۵) بر اساس این کتاب و بیانات استاد ایشان شکل گرفته است.

🔗 شذره‌ی اول (توضیح المرام الاسلام فی شفاء آناء الناس)

▼ محتوای کلی

عنوان این فصل درواقع از نگاه نویسنده برمی‌آید، که بطور کلی تمامی انسان‌ها را دارای عقل و فطرت دین آشنا می‌داند؛ و انبیاء الهی را بیدارکننده‌ی این فطرت و راهنما برای اداء میثاق الهی گرفته شده از انسان، در این دنیا می‌داند.

لذا براین باورند اگر جامعه، بخصوص جامعه‌ی مسلمین به مشکلاتی گرفتار است؛ این مشکلات به نوعی امراض است که سلامت و فطرت مردم را بیمار کرده است و از کمبود علم و عمل به دین ایجاد شده است. بنابراین برای درمان این مریضی‌ها باید به مرام اسلام و قرآن در غیاب معصوم رجوع کرد.

آیهی " القرآن ما هو شفاء و رحمه للمومنین " مصداق این بحث است.

بر همین اساس در این فصل به آسیب‌شناسی اجتماعی و تشخیص مشکل یا به تعبیر ایشان امراض عمومی گریبان‌گیر جامعه مسلمانان و سپس به راه‌حل‌ها و توضیح مرام اسلام در شفاء این امراض پرداخته می‌شود.

❖ آسیب‌های جامعه‌ی مسلمین

بر عقیده‌ی ایشان در آن زمان عقاید باطله و اعمال قبیحه و اخلاق ذمیمه روز به روز در جامعه (بخصوص در بین مسلمانان) در حال گسترش بود. که متأسفانه هنوز هم مبتلا به آن هستیم و مسلمین برای بهبود وضعیت، هیچ حرکت و چاره‌اندیشی‌ای نمی‌کردند. و صرفاً به بیان درد دل و ابراز تاسف می‌پرداختند. لذا ایشان، بررسی اسباب این مشاکل و بیان نحوه حل آنها را پیش می‌گیرد.

▼ اسباب ممرضه

۱. غرور و فریب مسلمین
۲. یأس مسلمین
۳. افتراق مسلمین
۴. نداشتن بیت المال

اما علت العلل تمام مریضی‌ها را " جهل به مرام اسلام " در مسلمانان بیان میدارند.

▼ مرام و راه حل اسلام و قرآن

راه حل قطعی و نهایی این مشکلات، ولایت مطلقه‌ی قرآن و امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) می‌باشد.

اما در زمان غیبت، حکومت مطلقه‌ی قرآن، تحقق مرام اسلام و استحکام روابط مذهبی به دست قائد یا قائدینی مذهبی فراهم می‌شود. اما شرط آن این است که خود قائد و یا قائدین به ۴ سبب ممرضه‌ی گفته شده، دچار نباشند و صادقانه و متعهدانه وظایف خود را انجام دهند.

❖ وظایف راهبری قائدین جامعه‌ی اسلامی

▼ وظایف اصلی

بر مبنای آیه‌ی " و اعتمدوا بحبل الله جميعا و لا تفرقوا " وظیفه‌ی اصلی قائدین، تحقق دو امر: اولاً: اتصال به خدا و انبیاء الهی و ثانیاً: اتصال و اخوت با مسلمین و اجتناب از آمیزش با اجانب، می‌باشد.

▼ وظایف فرعی

تسهیل و ترویج موارد زیر می‌باشد:

۱. رونق تعلیم و تربیت
۲. استحکام علما اعلام و یک سخنی ایشان
۳. تأسیس نشریه‌ی مذهبی
۴. حفظ شعائر اسلام
۵. الگو درست مصرف (میان‌روی)

۶. تأسیس شرکت‌های تعاونی

۷. تأسیس مراکز قرض الحسنه

۸. رسیدگی به اشتغال

۹. تأمین اجتماعی

۱۰. اهتمام به معاشرت‌های دینی

۱۱. تحصیل تعلیمات دینی

۱۲. جذب نیرو و کادر سازی

۱۳. ارجاع مشکلات به هیئت رئیسه

۱۴. تشکیل بیت‌المال

به بیانی دیگر این وظایف، همان ارکان تشکیل ولایت فقیه در حکومت جمهوری اسلامی ایران هستند.

◆ شرح اسباب ممرضه

▼ آسیب اول : غرور و فریب مسلمین

متأسفانه ۳ نوع غرور در جامعه‌ی مسلمین وجود دارد.

۱. **غرور حقانیت:** که موجب قناعت به اسلام انفرادی و ترک تبلیغ اسلام و امر به معروف و نهی از منکر می‌شود.
۲. **غرور به شفاعت:** که منشاء ارتکاب انواع حرام و مکروه الهی و حتی اشتهار افراد به گناهان و انجام علنی گناه در جامعه می‌شود. (دقیقا مشابه تفکر یهود که گمان می‌برند که تنها ۶ روز در جهنم می‌مانند و بعد بخشیده شده و به بهشت می‌روند. در حالیکه باید دانست بخشش برای همه اتفاق نمی‌افتد مگر توبه کنند حال آنکه توبه نیز برای هرکسی ممکن نیست).
۳. **غرور به زندگانی دنیوی** (تهاجم فرهنگی): همان شیفته‌ی زندگی و رفاه غرب و غیرمسلمانان شدن است. باید توجه داشت که بخش قابل توجهی از رفاه زندگی غرب با دزدی و غارت جهان سوم تأمین شده است و با تقلید از غیر مسلمانان یا بدتر دادن توسعه‌ی صنایع و حرف به آنها، سررشته‌ی امور به دست اجنبی می‌افتد و تدریجا که به ناکجا آباد و نابودی سوق داده می‌شویم.